

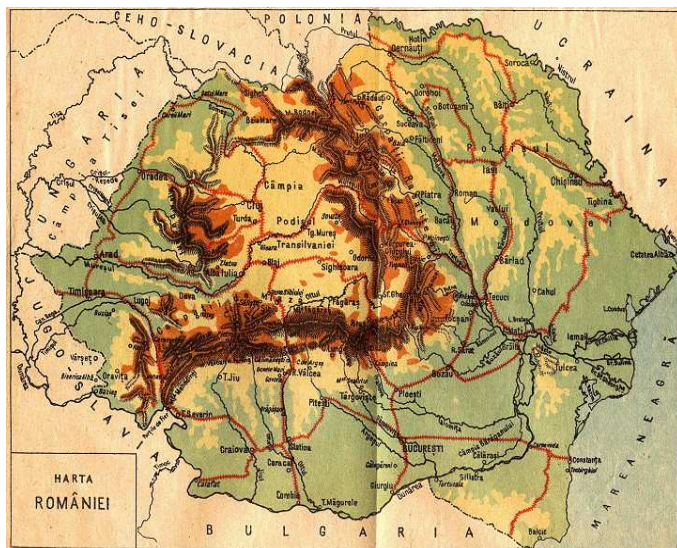
SOCIETATEA ROMANEASCA IN PERIOADA INTERBELICA

În perioada interbelică - 1918-1938 - România a traversat mai multe etape: a) 1919-1922 - etapa caracterizată prin resimțirea distrugerilor provocate de Primul Război Mondial; b) 1922-1928 - perioada dezvoltării relative, când România își reface potențialul economic, producția industrială și agricultura crește treptat și se încheie procesul de unificare în plan politic și economic; c) 1929-1933 - marea criză economică caracterizată prin inflație, somaj, pauperizare; d) 1934-1938 - perioada relansării economice a României datorită politicii protecționiste și a intervenției statului în economie. În 1938 România a atins punctul maxim al evoluției sale.

România a fost în perioada interbelică o țară mediu dezvoltată, o țară în care ramura de bază era agricultura iar industria era în ascensiune. Societatea românească a fost și acum o societate a contrastelor, existând o mare diferență între mediul urban unde locuiau cam 18% din totalul locuitorilor și cel rural.

Prefacerile, avântul, progresele României în perioada interbelică s-au datorat desăvârșirii statului național România Mare, ceea ce a sporit potențialul uman și material al țării.

Realizarea unirii celei mari la 1 decembrie 1918 a făcut din România una din marile țări ale

Europei. Suprafața ei a crescut de la 137.000 km² la 295.049 km², fiind a noua țară ca suprafață în Europa. Populația țării a ajuns la aproximativ 18 mil. locuitori, din care circa 72% erau români, iar 28% minorități : maghiari, germani, evrei, ucrainieni, sârbi, croați, țigani, etc. Minorităților li s-au asigurat drepturi egale cu ale populației majoritare, drepturi consfințite prin decretul-legi din 1918, 1919, prin Constituția din 1923, Legea Învățământului din 1924 și 1928 și prin Legea Electorală din 1926. Pentru integrarea și soluționarea problemei minorităților naționale, imediat după Primul Război Mondial în România s-a înființat un subsecretariat de stat pentru minorități. De

asemenea, România a acceptat tratatul minorităților încheiat la Paris în timpul Conferinței de Pace. În soluționarea problemelor minorităților, guvernele României din perioada interbelică au avut drept model principiile consemnate în acest domeniu de Rezoluția Unirii de la Alba-Iulia, 1918.

Minorităților li s-a permis o reprezentare parlamentară și dreptul de a-și constitui partide proprii, ca de exemplu : Partidul Maghiar - 1922, Partidul German - 1929, Partidul Evreiesc - 1931.

În perioada interbelică nu se produc modificări esențiale în structura populației României. Tărâna rămâne principala clasă socială (ocupa cam 80% din populația țării). În cadrul ei se produce o creștere a categoriei de mijloc, rezultat al reformei agrare din 1921, prin care 1,4 milioane de familii de țărani au fost împroprietărite.

În urma acestei reforme, prin care au fost expropriate 6 mil. ha pământ, marii proprietari funciari primesc o grea lovitură în plan economic, care, corelată în plan politic cu cea electorală din 1926, determină dispariția acestei clase.

Se consolidează burghezia, rezultat al dezvoltării industriale. Predomina burghezia mică, mijlocie, cea comercială, iar după 1934 apare burghezia financiară și industrială.

Consecința dezvoltării industriale este și consolidarea clasei muncitoare românești. Muncitorimea se concentrează în marile zone și orașe industriale : Valea Prahovei, Valea Jiului, București, Brașov. Tot acum se afirmă categoria funcționarilor și mai ales intelectualitatea, care se angajează plin în evoluția societății românești.

Unirea de la 1 decembrie a necesitat măsuri legislative, economice și politice de realizare a

unificării depline, a integrării în noile provincii în statul român. A existat o perioadă de tranziție, 1918 - 1920, când organele special create cum au fost : Sfatul Tarii, Parlamentul și Consiliul Dirigent din Transilvania, Comitetele Unirii din Basarabia și Bucovina au asigurat integrarea pasnică a acestor teritorii românești în statul național. În 1920, prin decretele Legea, aceste organe regionale de tranziție au fost desființate. În plan economic unificarea s-a realizat prin stampilarea coroanelor și rublelor (1919) și prin Legea Impozitului din 1921 prin care s-a fixat un impozit unic, pentru toți cetățenii, în funcție de avere. În același timp s-a introdus legea Bugetului de stat, valabilă și pentru teritoriile nou integrate. În plan politic, încă din 1918, s-a introdus în România votul universal, egal, direct și secret pentru toți cetățenii de la 21 de ani. Erau exceptați de la dreptul de vot militarii, magistratii și femeile.

Constituția din 1866 nu mai corespundea noilor realități românești de după unire, de aceea, în 1923, 29 martie s-a adoptat o nouă constituție, care stabilea caracterul unitar, indivizibil și inalienabil al teritoriului românesc. Prin constituție sunt garantate drepturile minorităților de reprezentare parlamentară și în toate instituțiile și organele statului. În același timp constituția garantează libertatea conștiinței și deplină egalitate tuturor confesiunilor. Legea electorală din 1926 introducea principiul primei electorale, partidul care obținea la alegerile parlamentare cel puțin 40 % din locurile parlamentului primea o primă electorală care să-i poată permite să obțină majoritatea. Aceasta măsura a asigurat o stabilitate a guvernelor în perioada interbelică.

Unificarea administrativă a statului român s-a realizat prin legea administrativă din 1925, care împărțea țara în județe, în plase, în orase, comune și sate. Județele erau conduse de un prefect numit de Guvern, plasele de către un pretor, iar orașele și comunele de către un primar ales de consiliile locale. Această lege pune în aplicare și principiul descentralizării - transferarea unor prerogative ale organelor centrale - Guvern, autorităților locale.

În 1924 s-a elaborat Legea Învățământului care stipula gratuitatea și obligativitatea învățământului elementar - 7 ani.

Prin Constituția de la 1923, România era o monarhie constituțională, șeful statului fiind regele, dar

spre deosebire de ceea ce se prevedea în 1866, prerogativele regelui slabesc, crescând acum rolul parlamentului. Regele continua să fie și în perioada interbelică arbitru al vieții politice românești, el, împreună cu guvernul reprezentând puterea executivă în stat. El pierde dreptul de veto absolut. Dat fiind aportul monarhiei, în special al regelui Ferdinand în realizarea Unirii de la 1 decembrie, prestigiul României crește și se întărește, în perioada imediată unirii. Ca realizator al unirii, Ferdinand, împreună cu regina Maria se încoronază în 15 octombrie 1922 la Alba-Iulia, ca regi ai României Mari, la Catedrala Reîntregirii.

Monarhia română trece însă în deceniul al treilea printr-o criză datorată faptului că principele moștenitor Carol, datorită vieții sale particulare renunță în 1925 la drepturile sale de urmaș

la tron. În 1926, la 4 ianuarie, parlamentul votează legile prin care Carol este înlăturat de la succesiune. Este desemnat ca succesor, fiul sau Mihai, care, minor fiind a necesitat constituirea unei regente care să conducă până la majoratul lui Mihai. Regenta și-a intrat în atribuțiuni în anul 1927, când, regele Ferdinand moare. În 8 iunie 1930, principele Carol revine în țară și, cu acordul Guvernului țărănist devine rege al României, prin încălcarea legii din 1926. Carol al II-lea (1930-40) și-a manifestat dorința de a instaura un regim personal, de autoritate, toate acțiunile, măsurile sale din această perioadă, în urma instaurării dictaturii personale erau subordonate acestui scop. Parlamentul a avut atribuții sporite față de perioada anterioară, conferite de constituția din 1923. Instituția parlamentară era tot puterea legiuitoare, structurată pe 2 camere : deputații și senatul. El controlează guvernul.

Perioada interbelică românească se caracterizează printr-un sistem politic pluripartidist, față de cea anterioară când era bipartid. Acum, cel mai puternic partid este PNL, reprezentantul burgheziei, adeptul unei politici de dezvoltare prin efort propriu, a dezvoltării industriale. PNL, prin fuziunea cu Partidul Unirii din Bucovina a devenit primul partid cu adepți în întreaga Românie. El s-a aflat la guvernare în perioada 1922-1926 și în perioada 1932-37 când a luat măsurile politice și economice de desăvârșire a unificării României și de redresare, relansare economică după criza dintre 1922-33. Forța acestui partid a fost dată și de liderii săi I.I.C. Brătianu, Vintila Brătianu, I.G. Duca, Constantin Dinu și Gheorghe Tatarascu, precum și teoreticienii Ștefan Zeletin, Vintila Brătianu, Mihail Manoilescu.

Al doilea mare partid din perioada interbelică este PNT, fondat la 10 ianuarie 1926 prin fuziunea PNR din Transilvania și PT condus de Ion Mihalache. PT se formase în 1918 din inițiativa unui grup de țărani, învățatori, care era primul partid ce exprima inițial interesele țărănimii. Baza socială a PNT era țărănimea, mica burghezie, intelectualitatea. Acest partid a urmărit în activitatea sa completarea constituției din 1923, aplicarea principiului descentralizării. A urmărit apărarea intereselor țărănimii, a intelectualilor, punând pe primul plan dezvoltarea agriculturii. Era adeptul sprijinului capitalului extern, prin doctrina "porturilor deschise". Doctrinarii săi au fost Gheorghe Zane, Virgil Madgearu, iar conducătorii: Iuliu Maniu (fost conducător al PNR) și Ion Mihalache. PNT s-a aflat la guvernarea țării între 1928-31 în plină criză economică și 1932-33.

În perioada interbelică pe scena politică românească au funcționat și partide de centru, între care, cel mai important a fost Liga Poporului fondat în aprilie 1918 de către generalul Alexandru Averescu, partid care în 1920 și-a luat numele de Partidul Poporului. Prestigiul său a fost sporit de personalitatea conducătorului său, care și-a câștigat o mare popularitate în timpul Primului Război Mondial. Partidul s-a aflat la guvernare între 1920-21.

Între 1918-1938 în politica românească s-au afirmat și extremele politice : extrema stânga și cea dreaptă.

Extrema stânga a fost reprezentată de PCR, constituit la 8 mai 1921 având ca ideologie marxismul. A funcționat de la început ca o secție a Cominternului, internațională a treia comunistă, cu sediul la Moscova, popularizând ideile acestuia. Datorită ideilor promovate, aceea a autodeterminării naționale în 1924 a fost scos în afara legii, urmând să lucreze în ilegalitate până în 1944.

Bazele extremei drepte în România au fost puse de Liga Apărării Naționale Creștine, organizație înființată în 1923 de profesorul A.C. Cuza. Această organizație era anti-democratică, anti-semită, promovând idei naționaliste. În 1927 din LANC s-a desprins o grupare condusă de Corneliu Zelea Codreanu intitulată Legiunea Arhanghelului Mihail. În 1930 LAM își ia numele de Garda de Fier și, datorită politicii, ideilor și mai ales a asasinării în 1933 a prim-ministrului I.Gh. Duca Garda de Fier este declarată ilegală. În 1935 Garda de Fier se legitimează politic prin partidul "Totul pentru țară".

Confruntarea între democrație și tendințele autoritariste ale unor partide sau personalități politice reprezintă o altă caracteristică a vieții politice interbelice. Aceasta a fost dominată, după cum am subliniat, de PNT și PNL, ambele partide optau pentru democrația parlamentară, garantată de un monarh constituțional.

Liberalismul (neoliberalismul) doctrina PNL își propunea faurirea unei economii capitaliste,

prospere, în care rolul principal revenea burgheziei. În concepția liberală acest lucru era posibil numai prin realizarea unei economii eficiente, unei industrii puternice. Aceasta urma să se dezvolte prin utilizarea capitalului autohton, prin utilizarea bogățiilor țării, prin limitarea influenței capitalului străin și dezvoltarea pieții interne și a protejării economiei de către stat.

PNT promova o politică de întărire a statului taranesc, fiind adepții statului agrar. țărăniștii erau adepții patrunderii masive a capitalului străin.

În perioada interbelică s-a manifestat în viața politică și teoria socialistă, reprezentată de partidul social democrat, refăcut în 1927 sub Constantin Titel Petrescu. Această teorie milita pentru reformarea societății românești prin preluarea puterii politice de către clasa muncitoare, fapt ce trebuia realizat în cadrul democrației parlamentare, în urma unor alegeri libere. La polul opus existau grupările politice de dreapta, reprezentate de legionari, adepții unui sistem totalitar. Ei militau pentru realizarea unui stat național legionar de tip fascist. Doctrina totalitară era reprezentată și de PCR, reprezentantul totalitarismului de stânga.

În perioada interbelică se remarcă două tendințe, două opțiuni. Curentul europeanist și curentul traditionalist. Societatea parcurge un proces de modernizare în perioada interbelică, de integrare în valorile civilizației europene, iar în plan politic drumul de la democrație la autoritarism, deceniul al IV-lea marcând amurgul democrației românești.

Am ales această temă deoarece am fost fascinat de lucrurile care s-au întâmplat în România în acea perioadă, mi-am amintit care au fost regii României și totodată primele partide române.

Bibliografia consultată:

- Arborele Lumii – Istorie Universală
- Manual clasa a 11-a
- Internet (poze)